

SONJA ČIRIĆ

OSAM SOBA
NAŠE SLOBODE

■ Laguna ■

U vreme ove priče Nera, Marija, Relja, Ema, Miša, Pavle, Pavlina koju svi zovu Lina i Ogi živeli smo u istoj zgradi. Znam da se kaže „živeli su“, ali je među ovim imenima i moje, a ja ne bih da se sazna ko će to da otkrije ono o čemu svi ćutimo.

Naša zgrada je bila ni mala ni velika, imala je četiri sprata sa po četiri stana i veliko dvorište puno automobila. Na prvom spratu živeli su Nera i Marija, išle su u sedmi razred i sedele su u istoj klupi. Iznad njih, stan do stana, bili su najmlađi i najstariji među nama: Ogi, koji je bio u predškolskom, i Relja pred maturom. Preko puta njih su bili brat i sestra: Pavle, osmi razred, i godinu dana mlađa Pavlina. Na trećem spratu je bila Miša, išla je u sedmi razred, a na poslednjem Ema, šesti razred.

Na vrhu, gotovo na celoj površini zgrade, nalazila se prostorija kakvu imaju mnoge zgrade, takozvana zajednička. Koristili smo je za sušenje veša, a Gazda Milutin kod koga je bio ključ, i za odlaganje svojih praznih gajbica i kutija.

Mi, deca iz zgrade, proveli smo u njoj osam dana koji su nas promenili.

Bilo je to pre dvadeset godina, kad je gradom vladao virus.

Neki su govorili da je mnogo opasan, neki da nije nego je samo strog zato što, ako se zaraziš, moraš kao kad te kazne da se osamiš da ne bi ti nekog zarazio, ali smo ga se svi bojali. I to mnogo. Zvali su ga „dečji virus“ zato što je više napadao decu nego odrasle. Niko nije znao da li je zaražen ili nije dok se ne razboli. A tad je već kasno. Ljudi su počeli da beže jedni od drugih, ali nije vredelo. Virus je prodirao svuda, kao voda. Da bi se zaustavio i da bi se što manje dece inficiralo, doneta je odluka da se sva zdrava deca izoluju, i to je objavljeno u podnevnim vestima na svim televizijskim kanalima.

Nas su sklonili u Vešernicu.

PRVI DAN

Ušli smo. Sami, bez mama i tata i ostalih odraslih. Niko nije znao da li ćemo ostati samo jedan dan, ili zauvek.

Iza nas je tresnulo. Okrenuli smo se ka zvuku i shvatili da je neko za nama zatvorio vrata, a zatim ih i zaključao. Bila su velika i metalna.

– Nisu nam ostavili ključ – rekla je Ema.

Niko joj nije odgovorio. Stajali smo stisnuti jedan uz drugog sa torbama u rukama i buljili u Vešernicu pred nama.

– Je l' ti hladno, što se treseš? – pitao je Relja Ogija pored sebe.

– Bojim se – odgovorio mu je.

Stisnuli smo se još čvršće.

– Hajdemo, ljudi, moramo – pokrenuo nas je Relja.

– Otkud ovde naši kreveti? – pitao je Pavle i pošao za njim.

– Pa preneli ih roditelji, gledao si kad su ih vukljali na vrh zgrade – odgovorila mu je sestra.

Duž dugačkog zida levo od metalnih vrata bili su jedan pored drugog naši kreveti, oni isti u kojima spavamo kad smo kod kuće, na njima naši jastuci i pokrivači, a pored njih naši ormarići, male police i stočići sa našim lampama na njima, onim istim koje su do pre nekoliko sati bile u našim sobama.

– Opa, imamo i televizor! Baš su se potrudili – rekla je Miša.

– Imamo i prozore, ali su visoko, kako da ih otvoriš? Čemu služe ove mreže po njima, iste su kao u našoj fiskulturnoj sali – primetila je Nera.

– Nije, nego kao u zatvoru – dodala je Marija.

– Šta ako se ugušimo? Moja mama mi stalno govori da otvorim prozor da uđe svež vazduh – pitao je Ogi.

– Ti bi da nam uđe virus?! Nisi baš toliko mali da ne znaš osnovne stvari! – učutkala ga je Miša.

– Doneli su mi moj tepih, kako je lep! – gledala je Ema hipnotisano u jarke, raznobojne, uske štrafte malenog tepiha koji gotovo da se nije ni video od kreveta.

– Vidi je, bulji u tepih. Da nije šenula? – šapnula je Marija Neri tako da svi čujemo.

– Da li su isprobali televizor? Šta ako nema sve kanale? – brinuo se Relja i krenuo da proveri.

– Koji te posebno zanima? – pitala ga je Lina, ali je Reljinu pažnju odvušla Miša:

– Zdravo, ja sam Miša. Nismo se nikad upoznali.

– Nema veze, znam te ja iz zgrade... Mislio sam da je Miša muško ime.

– Čovek se uči dok je živ, kaže moja baba. Čim je vidim, reći ću joj da je u pravu – odgovorila mu je.

– Još kad bi znala kad ćeš da je vidiš! – dobacio je Ogi i prišao Relji.

– Moram nešto da te pitam. Da li mogu da pre-mestim moj krevet do tvog?

– Šta da radiš? Zašto? – pogledao ga je Relja s visoka.

– Hoću da budem pored tebe! Rekao sam tati da obavezno moj krevet stavi pored tvog, a on je zaboravio! Neću da sam između Marije i ono dvoje, ne znam kako se zovu, brat i sestra sa drugog sprata...

– Pavle i Pavlina.

– Tebe poznajem, a njih – ne!... Od sve dece u zgradi znam samo tebe...

– Normalno, kad stanujemo vrata do vrata.

– Ja sam ovde najmlađi, tek polazim u školu i niko me ne primećuje...

– Koliko imaš godina?

– Biću šest i po! Molim te, pusti me da budem pored tebe, molim te...

– Ma može, šta me briga ko je do mene. Moraš da pitaš Pavla, on je pored mene, da li hoće da se zamenite.

– Gde je moj krevet? Mene su zaboravili, gde ću ja da spavam? – začuo se Pavlinin uspaničeni glas. Brat je pokušao da je smiri.

– Ne viči, svi te gledaju! Evo ga ovde, pored mog, gde bi bio!

– Nije! To nije moj krevet, moj je beo, valjda ja znam kako izgleda...

– Ne znaš! Ovo je tvoj novi krevet, sad ga prvi put vidiš. Upoznajte se! Trebalo je da bude iznenađenje, rođendanski poklon, razumeš? Kupili su ti ga mama i tata još pre neki dan zato što si onaj beli prerasla. Hteli su da ti ga daju u četvrtak, ali... dali su ti ga sad zato što za rođendan neće moći... razumeš?

– Zar će virus toliko dugo da traje? – pitala je Pavlina.

Bilo je to prvi put da je neko od nas izgovorio jedino pitanje od svih pitanja na svetu koje nas je zanimalo.

– Je l' ti se sviđa? Ja sam birao dušek, dođi, lezi, rekao sam im, mami i tati, ja ću da izaberem dušek, ja znam kakav ti dušek voliš! Dođi, probaj ga, zanima me da li sam pogodio – pokušavao je Pavle da je oraspoloži. Pavlina je plakala.

– Vidi je, plače k'o da je mala – hvalisao se Ogi.

– Svi te gledaju, brukaš me! Hajde, zovi mamu i tatu, kaži im da si želela baš ovakav krevet! Obišli su ceo grad da bi ga našli! Reci im hvala!

Marija i Nera su prišle da vide šta se događa, Miša je pred svima primetila da je Pavlinin krevet najlepši zato što je plav, Ema je sela pored nje da isproba dušek, i Pavlina je zaista pozvala roditelje.

– A ja? Relja, a ja? – javio se zaboravljeni Ogi.

– Pavle, hajde, molim te, zameni se sa Ogijem da već jednom završimo sa današnjim klinačkim problemima – rekao je Relja.

Nastalo je tandrkanje i buka neviđena! Pavle i Relja su vukli Pavlov krevet, a svi ostali Ogijev. Ogi je skočio na svoj krevet i vikao „vozite me, vozite“, pa je Ema predložila da se trkamo što je, naravno, odmah prihvaćeno. Zamalo se sve nije završilo katastrofalno po oba kreveta.

– Je l' ima nešto novo? – pitala je Nera Pavlinu čim je završila razgovor sa mamom, a mi smo svi

pogledali šta će da joj odgovori. Pavlina je kažiprstom pokazala – ne.

– Tako sam i mislila... Pa, ništa... Mislim da je došlo vreme da se raspakujemo – rekla je Nera.

Niko nije prihvatio njen predlog. Znao onaj osećaj kad se vratite kući s letovanja pa nećete da se istuširate da letovanje još malo potraje makar na vašoj koži? E, tako je bilo i sa našim raspakivanjem. Ogi je gurnuo svoju torbu (vidi *Rečnik* na kraju) dublje pod krevet. Ema je proverila da li je rajsferšlus na njenom koferu do kraja zatvoren. Pavlina se priljubila uz brata.

Umirili smo se.

– Je li, Pavlina, kako te zovu u odeljenju? – pitao je Relja zato što ne voli kad se čuti.

– Lina. Zašto?

– Zato što imaš dugačko ime pa pretpostavljam da su ti smislili neko kraće.

– Mama me zove Ina.

– A koje ti više voliš?

– Lina. Ina je samo za mamu.

– Reci im zašto se zoveš Pavlina – predložio joj je Pavle.

– Neću, koga briga!

– Zato da bih ja čuvao nju, a ona mene – eto zašto! Ja sam stariji godinu i dva meseca, pa kad

se ona rodila, nazvali su je po meni – ipak nam je otkrio Pavle.

– Okej, zvaćemo te Lina! Ne razumem zašto roditelji daju deci ime koje vapi za nadimkom – ubacila se Marija u razgovor, a mi smo ga rado prihvatili. Sve je bolje od raspakivanja!

Ređali smo rečenice, nadovezivali se jedan na drugog, svako je baš tog trenutka osetio neizdrž da ispriča o nekom svom s neobičnim imenom i nadimkom, svi smo naprasno postali stručni za tu oblast, postavljali smo tupava i nepotrebna pitanja trudeći se svim silama da iz glave odagnamo ono, glavno: šta će biti s nama?

Svako je sedeo u svojoj sobi (vidi *Rečnik* na kraju), na svom krevetu sa neotvorenom torbom u blizini.

– Šta ćemo sad? – pitao je Ogi.

Niko nije znao odgovor.

Spasila nas je Ema.

– Gladna sam, mama mi je rekla da su frižideri prepuni i da mora redovno da se jede. Ko hoće da večera?

– Ja! Krče mi creva, je l' čujete? – skočio je Ogi kao kad se odjednom dođe do rešenja nerešivog zadatka.

Sjurili smo se kao da se trkamo do dva veelika, mnogo velika frižidera iz poslastičarnice Marijinog tate, koja su se nalazila na zidu suprotnom od naših

kreveta. Bili su toliko puni da u njima nije bilo mesta ni za slamčicu!

– Zar će nam trebati ovoliko hrane? – izgovorila je Nera ono što je svako od nas hteo da pita.

– Da li je to samo za večeras ili zauvek? Šta prvo da uzmemo? – nastavila je Nera, a mi smo zurili u pakovanja vode, mleka, jogurta, sokova, sireva, salama, šunki, hlebova, pojma nemam čega sve ne.

– Zvaću mamu da je pitam – rekla je Marija.

– E, nećeš! Valjda smo naučili da jedemo – sprečio ju je Relja.

– Ja neću ništa. Ne mogu da jedem ako nemam svoj tanjir i escajg – izjavila je Marija.

– Zamisli da si u hotelu, tamo bi jela iz njihovih tanjira! A možeš i da uzmeš nešto za šta ti ne treba tanjir, snađi se već nekako, ali moraš da jedeš! Šta ako ovi klinci vide da ne jedeš pa kažu da neće ni oni? Šta onda da radimo s njima? – odbrusila joj je Miša i pokazala na Ogija.

– Ja uveče uvek jedem pahuljice, moj tata ih je sigurno ostavio – rekao je Ogi pošto je shvatio da pričaju o njemu.

– Imamo i čokolade – nadjačala ga je Ema.

– Kako ćemo da jedemo tost ako nemamo toster?
– brinula se Nera.

– Eno ga tamo, imamo toster – pokazala joj je Lina.

– Kad nađeš kolače, daj ih meni. Ali samo ako su čokoladni, ne volim voćne – Ema je poručila Relji.

Govorili smo istovremeno, niko nikog nije čuo, a bilo nam je jedino važno da što glasnije obznanimo svoje navike kako bi bilo jasno da su naše i da nam ih tamo neki virus i njegov način života neće oduzeti.

– Pogledaj tamo u ormaru, valjda znaš da se pahuljice ne drže u frižideru! – Lina se pravila odrasla, i Ogi je odjurio do plakara koji se do pre nekoliko sati nalazio u stanu u kom stanuje Relja, u dnevnoj sobi.

– Evo ti mleko, glupo je da jedeš pahuljice bez mleka. Treba ti i činija – viknula je Lina za njim, i uzela jednu sa velike police na kojoj je bilo deset kompleta tanjira, činije različitih veličina, deset čaša, i escajg.

– Okej, razumem zašto imamo po deset tanjira i čaša, nešto ćemo sigurno da razbijemo pa nam treba rezerva, ali ne razumem zašto imamo deset stolica. Da li još nekog čekamo? – pitala je Ema.

– Ne, imamo samo osam kreveta – rekla je Marija.

– Mogli bismo nekog da zovemo, evo na primer Acu. On je zdrav, znam da jeste, njegovi su ga zatvorili samog u sobu. Kaže – poludeće. Da ti pročitam SMS? – pogledala ju je Ema puna nade, a Marija je kratko odgovorila:

– Ne može, on nije iz naše zgrade! Ko mu je kriv, zašto se u njegovoj zgradi nisu organizovali kao u našoj! Ko ti je uopšte taj Aca?

– Sedimo zajedno u klupi od prvog razreda – skrušeno je odgovorila Ema.

– Pa šta! Ko da ne bi svako od nas mogao da dovede nekog svog! – nije odustajala Marija.

– Tišina! Spremamo večeru, ne zezamo se. Ja ću da vam dodajem stvari iz frižidera, a vi ih negde redajte pa ćemo onda da klopamo – viknuo je Relja.

– Lina, evo ti hleb! Evo ti i puter, pravi sendviče! Pavle, podeli ljudima jogurt, ima i čokoladno mleko, i... Miša, šta to radiš?

– Trčim! Uvek trčim pre večere, što i vama preporučujem – odgovorila je.

– Hoćeš? – pitao je Pavle sestru i pokazala u pravcu trčeće Miše.

– Ne! Treba da spremim večeru!

– Zvučiš kao mama – rekao je i začutao.

– Slušaj, imam ideju! – povukla je Marija Neru u stranu. – Hajde da držimo dijetu, hoćeš? Slobodno smo, nema ko da nam zvoca „moraš da jedeš, moraš da jedeš“! Meni mama samo što ne probije glavu s tim! Hoćeš? Sad je prilika.

– Neću, a nemoj ni ti – odlučna je bila Nera, i približila se frižideru.

– Da li je ovo „švedski frižider“? Ako postoji „švedski sto“, što ne bi bio i frižider – pametovala je Ema.

– Duhovita si, ko bi rekao! Koliko imaš godina?
– pitao je Pavle.

– Dvanaest, ali ne razumem kakve to ima veze sa godinama! Hoćeš viršle? Da podelimo? – pitala ga je Ema pokazujući paket sa četiri smrznute viršle.

– A ko će da vam ih skuva? – podrugljiva je bila Marija.

– Pa ja! Ovo je izletnički šporet mog ujke, prošlog leta smo on i ja bili na kampovanju, pa me je naučio da kuvam. Ti dve, ja dve? Šta si odlučio? – pitala je Ema Pavla.

– Neće! Viršle se prave od onoga što se ne jede, od papaka, od ušiju i sve se to samelje... – odgovorila je Lina umesto brata koji nije ništa rekao.

– Hoću ja! – ubacila se Nera. – A ti, mala, nemoj da gadiš ljudima hranu...

– Nisam ja mala, idem u sedmi kao i ti – uzvratila joj je Lina, ali Nera nije ni primetila.

– ... prvo, to je nepristojno, a drugo, nemoj da odgovaraš umesto brata, nije mutav! Nepristojno je!

– Pitam se čija mama nam je kupila viršle, naša sigurno nije – insistirala je Lina.